

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра фізичної географії

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

підготовки бакалавра

спеціальності 103 Науки про Землю

освітньо-професійної програми Гідрологія

Луцьк – 2023

Силабус нормативного освітнього компонента українська мова (за професійним спрямуванням) підготовки бакалавра, галузі знань 10 Природничі науки, спеціальності 103 Науки про Землю, освітньої програми Гідрологія

Розробник: Забокрицька М. Р., к.філолог.н., доцент кафедри української мови та лінгводидактики

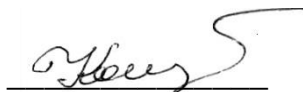
Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: Мирослава ЗАБОКРИЦЬКА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри української мови та лінгводидактики

Протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Наталія КОСТУСЯК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	10 – Природничі науки, 103 Науки про Землю, Гідрологія, Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90 / 3		Рік навчання 1-ий
		Семестр 1-ий
		Лекції –
ІНДЗ: немає		Практичні 42 год.
		Самостійна робота 42 год.
		Консультації 6 год.
Мова навчання	Форма контролю: іспит	
	Українська	

II. Інформація про викладача

Викладач – Деркач Лариса Миколаївна

Науковий ступінь – кандидат філологічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри української мови та лінгводидактики

Контактна інформація: derkach.larysa@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Курс Українська мова (за професійним спрямуванням) здобувачі освіти спеціальності 103 Науки про Землю вивчають протягом першого року навчання. Силабус укладено відповідно до освітньо-професійної програми Гідрологія, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Освітній компонент формує основи професійної мовно-комунікативної компетентності майбутніх фахівців галузі гідрології. Зміст курсу має на меті систематизувати знання з української мови, сформуванню національно свідому особистість, яка обізнана з культурою усного й писемного мовлення, має навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні та писемному мовленні, оперує фаховою термінологією, уміє редагувати, перекладати наукові тексти, творчо використовувати набуті знання та вміння для оптимальної мовної поведінки у професійній сфері.

Вивчення курсу Українська мова (за професійним спрямуванням) уможливило підвищення рівня загальної мовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності, культури усного та писемного мовлення здобувачів освіти, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить професійне

спілкування на належному рівні.

Освітній компонент є продовженням шкільного курсу української мови, водночас спрямований на ознайомлення здобувачів освіти з нормами та жанрами усного й писемного професійного мовлення, специфікою наукової професійної комунікації.

2. Пререквізити і постреквізити освітнього компонента

Пререквізити: шкільний курс української мови.

Постреквізити: дисципліни циклу професійної підготовки.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою вивчення освітнього компонента Українська мова (за професійним спрямуванням) є формування мовно-комунікативної компетентності, розвиток мисленневих здібностей, уміння володіти методами пізнавальної і творчої діяльності для успішної самореалізації, втілення інтелектуальних, творчих, дослідницьких ініціатив майбутнього фахівця галузі гідрології.

Основними завданнями освітнього компонента є:

– ознайомити здобувачів освіти з мовним законодавством та мовною політикою України; зі специфікою культури фахового спілкування; з різними типами словників; елементами мовного етикету; з функціональними стилями української мови та сферою їх застосування; функціями спілкування, видами, типами і жанрами професійного спілкування; з індивідуальними та колективними формами фахового спілкування; формами колективного обговорення професійних проблем; із класифікацією документів та правилами їх оформлення; з особливостями наукового тексту й професійного наукового викладу думки;

– засвоїти найістотніші ознаки літературної мови, специфіку різних видів мовних норм; комунікативні ознаки культури мовлення; основні закони і стратегії спілкування; правила техніки і тактики аргументування, мовні засоби переконування, комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу; правила побудови презентацій; вимоги до змісту та розташування реквізитів; правила оформлення різних видів документів; інформацію про мовні засоби наукового стилю, особливості оформлення наукових текстів і жанрів наукового мовлення.

– сформувати мотивацію до вдосконалення власної мовної, комунікативної компетентностей; до творчого пошуку й реалізації нових ідей, самопрезентації результатів власної професійної діяльності.

4. Результати навчання (компетентності)

До кінця навчання здобувачі вищої освіти набудуть такі компетентності:

Інтегральна

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні

проблеми у професійній діяльності предметної області наук про Землю або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій і методів дослідження природних та антропогенних об'єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умови недостатності інформації.

Загальні:

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою усно і письмово.

ЗК 7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

Програмні результати навчання:

Використовувати усно та письмово професійну українську мову (**ПРН 2**).

Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення, знати свої права і громадянські обов'язки, дотримуватись морально-етичних норм у професійній діяльності, впроваджувати різні види та форми рухової активності в особисту та професійну діяльність (**ПРН 13**).

Soft skills:

- саморозвиток;
- креативність;
- вміння працювати в команді;
- навички комунікації;
- здатність управляти своїм часом.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усьо-го	Лек.	Пр.	Сам. роб.	Конс.	Бали
Змістовий модуль 1. Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування						
Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування.	6		2	4		2
Тема 2. Основи культури української мови.	8		4	4		4
Тема 3. Норми сучасної української літературної мови.	10		4	4	2	4
Тема 4. Стилї сучасної української літературної мови в професійному спілкуванні.	4		2	2		2
Разом за змістовим модулем 1	28		12	14	2	12
Змістовий модуль 2. Усна та писемна професійна комунікація						
Тема 5. Спілкування як інструмент професійної діяльності.	4		2	2		2
Тема 6. Виступ як вид публічного мовлення.	4		2	2		2
Тема 7. Риторика і мистецтво презентації.	7		4	2	1	4

Тема 8. Усне фахове спілкування. Індивідуальні та колективні форми обговорення професійних проблем.	9		4	4	1	4
Тема 9. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.	10		6	4		4
Разом за змістовим модулем 2	34		18	14	2	16
Змістовий модуль 3. Наукова комунікація як складник фахової діяльності						
Тема 10. Термінологія в професійному спілкуванні.	4		2	2		2
Тема 11. Науковий стиль у професійному спілкуванні.	4		2	2		2
Тема 12. Стаття як самостійний науковий твір. Рецензія. Реферат. Конспект.	4		2	2		2
Тема 13. Курсова робота: основні вимоги до змісту й виконання.	4		2	2		2
Тема 14. Випускна кваліфікаційна робота: зміст, виконання, оформлення.	7		2	4	1	2
Тема 15. Правила оформлення покликань та бібліографічного опису джерел.	5		2	2	1	2
Разом за змістовим модулем 3	28		12	14	2	12
Іспит						60
ВСЬОГО	90		42	42	6	100

6. Завдання для самостійного опрацювання

1. Підготуйте повідомлення «Мовне законодавство і мовна політика в Україні».
2. Опрацюйте й законспектуйте такі розділи з книги С. Богдан «Мовний етикет українців»: 1) «Особливості мовного етикету українців»; 2) «Скільки є в українців способів привітатись?». Виписати із зазначених вище текстів зразки мовних етикетних формул.
3. Напишіть міні-дослідження «Історія виникнення словників».
4. Опрацюйте структуру контракту і трудового договору.
5. Напишіть міні-дослідження «Історія української термінології» (обсяг – 3 сторінки друкованого тексту, міжрядковий інтервал – 1,5).
6. Доберіть якомога більше аргументів для підтвердження такої тези: «Спілкування є важливим інструментом професійної діяльності».
7. Підготуйте усне повідомлення про специфіку та класифікацію невербальних засобів спілкування, необхідність їх використання під час мовлення (2 сторінки друкованого тексту, міжрядковий інтервал – 1,5).

IV. Політика оцінювання

Політика оцінювання відповідає вимогам [Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) щодо організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти, які навчаються за першим (бакалаврським) рівнем.

Методами діагностики успішності навчання є перевірка вміння оперувати здобутими знаннями під час виконання певних видів робіт на практичних заняттях. Форми контролю: опитування, виступи на практичних заняттях, перевірка результатів виконання завдань, запланованих на самостійне опрацювання здобувачем тощо.

Форми роботи на практичних заняттях: проведення дискусій, виконання тестових завдань, перевірка рефератів та аналітичних есе, тренінг, робота в малих групах, виконання вправ, створення презентацій тощо.

Політика викладача щодо здобувача освіти

Здобувач освіти повинен відвідувати практичні заняття, брати активну участь в навчальній діяльності, виконувати завдання для самостійної роботи. Максимальний бал можна отримати за умови бездоганного виконання завдань, дотримання при цьому правил академічної доброчесності, відвідування практичного заняття.

Здобувачі освіти мають змогу ознайомитися з матеріалами освітнього компонента дистанційно: на платформі [Moodle](#) розміщено електронний курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт і досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховують як результати поточного контролю з відповідної дисципліни.

Визнанням можуть підлягати результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо). Деталі щодо процедури зарахування таких результатів подані в [Положенні про зарахування результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі України](#).

Політика щодо академічної доброчесності

Студент самостійно виконує завдання для практичних занять, самостійної роботи; надає правдиву інформацію про результати своєї навчальної діяльності; вказує джерела чужих думок у випадку їхнього використання.

Викладач і студенти дотримуються засад академічної доброчесності, відповідально ставляться до використання інформації, поважають працю всіх членів наукової спільноти, дотримуються правил цитування й оформлення покликань та інших принципів, передбачених [«Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі України»](#), [«Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі України»](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

Пропущені з поважних причин заняття здобувач освіти може скласти викладачеві упродовж тижня після виходу на навчання в дні консультацій.

Політика щодо виставлення балів (поточного контролю).

Критерії оцінювання занять поточного контролю

Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента становить 40 балів.

Оцінювання практичних занять:

максимально *2 бали* – студент має системні знання з теми, оперує ними під час дискусії або виконання конкретних практичних завдань, дотримується правил академічної доброчесності, без помилок виконує вправи й тестові завдання;

оцінка *1,5 бала* – студент має добрі знання з теми, використовує їх під час дискусії, виконує конкретні практичні завдання із незначними помилками, дотримується правил академічної доброчесності;

оцінка *1 бал* – студент має певні знання з теми, частково використовує їх під час

дискусії, виконує практичні завдання з помилками, дотримується правил академічної доброчесності;

оцінка *0,5 бала* – студент має певні знання з теми, неточно відповідає на запитання викладача, виконує практичні завдання з помилками, частково дотримується правил академічної доброчесності.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль відбувається у формі іспиту.

Підсумкова оцінка – це сума поточних балів, отриманих під час практичних занять (максимально – 40), та балів за комп'ютерне тестування (максимально – 60).

Форма проведення іспиту: комп'ютерне тестування. Максимальна кількість балів – 60. Проведення підсумкового контролю відповідає [Положенню про організацію і проведення поточного і підсумкового контролю у формі комп'ютерного тестування у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), у дні консультацій він має право відпрацювати пропущені теми й добрати ту кількість балів, яку було визначено силабусом.

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає іспит під час ліквідації академічної заборгованості.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Навчально-методична забезпечення

1. Деркач Л. М., Зінчук Р. С. Правопис української мови. Практикум: навч. посібник. Луцьк: ПП Іванюк, 2020. 120 с.

2. Деркач Л. М., Зінчук Р. С. Правописна компетентність учителя: електронний курс навчальної дисципліни (LMS Moodle, сертифікат № 1006210-12, 16.06.2021). Режим доступу: <http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=944>

Основна література

1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: підручник / за заг. ред. О. Сербенської. Львів: Апріорі, 2017. 304 с.
2. Вихованець І. Розмовляймо українською: мовознавчі етюди. Київ: Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2012. 160 с.
3. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення / Ін-т укр. мови НАН України. Київ: КММ, 2014. 124 с.
4. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура фахової мови: навч. посіб. Київ: ВЦ Академія, 2007. 320 с.
5. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спрямування: навч. посіб. Київ: Каравела, 2008. 352 с.
6. Сучасна українська літературна мова / за ред. О. Д. Пономарева; 3-тє вид., перероб. Київ: Либідь, 2005. 488 с.
7. Тишківська Н. Я. Українська мова: збірник вправ із синтаксису та пунктуації. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. 248 с.
8. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 286 с.
9. Фаріон І. Д. Мовна норма: знищення, пошук, віднова (культура мовлення публічних людей). Вид. 3-тє, доп. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 332 с.
10. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови: посібник. Київ: Освіта, 2012. 270 с.
11. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення. Київ: Арій, 2009. 348 с.
12. Ющук І. П. Українська мова. Київ: Либідь, 2004. 640 с.

Додаткова література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ: ВЦ Академія, 2004. 280 с.
2. Корніяка О. Мистецтво гречності: Чи вміємо ми себе поводити? Київ: Либідь. 96 с.
3. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилїстика української мови: підручник. Київ: Вища школа, 2003. 268 с.

Словники

1. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак. Київ: Знання, 2006.
2. Словник іншомовних слів / уклад. С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. Київ: Наук. думка, 2000. 680 с.
3. Словник синонімів української мови: В 2 т. / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. Київ: Наук. Думка, 2006.
4. Сучасний орфографічний словник української мови: 180 000 слів / уклад. В. В. Дубічинський, Н. Я. Косенко. Харків: ВД Школа, 2009. 1024 с.

Інтернет-ресурси

1. Український правопис / Схвалено Кабінетом Міністрів України (Постанова № 437 від 22 травня 2019 року). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>
2. Стислий огляд основних змін у редакції «Українського правопису» (2019). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/osnovni-zminy%202019.pdf>
3. Словник української мови. У 20 т. / НАН України, Укр. мов.-інформ. фонд. Київ: Наук. думка, 2010. Режим доступу:

<https://r2u.org.ua/forum/viewtopic.php?t=3100>

4. Словник української мови. В 11 т. Київ: Наук. думка, 1970–1980.

Режим доступу: <http://sum.in.ua>

5. www.litopys.org.ua

6. www.mova.info

7. www.novamova.com.ua

8. www.pereklad.kiev.ua